

7dni

slovenski tednik

PRIMOŽ KOZMUS:
Šampionova vrnitev

Biodanza preobrazi

DR. PAVLE KORNHAUSER:
Z otroki v bolnišnici

44 03. NOVEMBER 2010, LETNIK 59, CENA 1,95 EUR, 18 HRK

www.7dni.com

pisan kot življenje

NAPOVED:

Kako hladna bo zima

**ZDRAVNICA
MAJDA MASTEN:**

**Moje življenje
z multiplo
sklerozo**

TRENDI:
Diamantni
pogrebi

PREHRANA:
RDEČA PESA
PROTI RAKU

MODA:

**Obleke
poslovnega
moškega**

NASTJA MULEJ:

**V šole
predmet
Razmišljanje**

REBEKA DREMELJ:

**Sproščeno
prodiranje na jug**

7dni

Novinski center
020 8322 3432

Svetovnikova 14
2504 Maribor

ČP Večer

Direktor
Irena Mikša

Odgovorna urednica
Eva Tomazič

Poročnica
odgovorne urednice
Gloria Lorenzi

Nastavica
Ankeja Kufca

Poročnik
Karel Klavž
Vesna Galparič

Tehniška urednica
Gaja Kurnik

Odgovorna urednica
ČP Večer

Tehniška urednica
Jana Jopnik

Tiskar
ČP Večer

Tisk
Dolo d.d., Tokovska cestišča

Uredništvo in tiskarna
ČP Večer
2504 Maribor

Elektronski naslov
7dni@vecer.com

Telefaks
02/23 53 369
 Telefonski center
02/23 53 300

Trženska 1410001 B
0435-000523700
 an@7dni.si

Odprano 7 dni v
2504 Maribor
 Telefaks
02/23 53 500
 Telefaks
02/23 53 330

Ljubljana, Cankarjeva 3
 Telefaks
01/241 5 638 in
01/242 5 629
 Telefaks
01/242 5 609

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Zakon o DDV, št. št. 10/19) vsi naši izdelki vsebujejo oznako, za katero se oblikovno oblikuje na podlagi vrednosti po istem 0,2 odstotka. Davki na dodano vrednost in vrednosti v celoti, vključno s DDV, so izraženi na vsaki strani izdelka. Vse vrednosti so v evrih.

Bojan Tomazič

Izvirnost

Vsi sveti so za nami in torej tudi predvečer pred vsemi svetniki (All Hallow Even), ki se mu zdaj reče halloween oziroma noč čarovnic. In je dobro, da je bilo takrat več opozoril o resničnem izvoru obeh dnevov. Da so vsi sveti postali spomin na vse umrle in ne samo na svetnike, je pridobitev, ki si jo naši umrli predniki, svojci, vsi tisti, ki so skrbeli za nas, nas imeli radi, se žrtvovali, predvsem pa iz nas naredili tisto, kar smo, nedvomno zaslužijo. Premnogim nismo bili sposobni ali znali pokazati hvaležnosti in ohranjanje in (vsa) s spominskim dnevom) utrjevanje spomina je pomembno za naše zdajšnje življenje, za "upravljanje" s časom, za primerjanje preteklosti s sedanjostjo in za širše sprejemanje prihodnosti. Komercializaciji se noben praznik ne more več izogniti, vsak spomin na pomemben dogodek, ki ga ljudje sprejmejo, potegne s seboj tudi industrijo zabave in vse tiste, ki iščejo načine, kako kaj prodati. Tule bi celo rojstne dneve otrok sprejeli v srečanje v restavraciji s hitro hrano ali v praznik tort in drugih sladkarij. Saj smo tudi mi kot otroci bučam naredili oči, usta z redkimi zobmi in vanje nastavili sveče ter tako strušili vse nookrog, in torej razsvetljene buče niso pridobitev hospitalizma. Je pa prav, da se ne pozabi na globlji pomen dneva, ki ga slavimo. Pa ne samo zaradi občutka, da nas trgovci niso spet potegnili, čeprav je to dan danes lepo doživeti. Na predvečer vseh svetih so nekoč molili za duše umrlih. Ob vseh svetih umrlim izrazili spoštovanje. Saj bi si tudi čarovnice, posebej tiste ženske, ki so jih v čarovniških procesih obsodili na smrt, v neviči zaslužile svoj dan. In z njimi vsi drugi, ki so zaradi drugačnosti doživeli krivično obsodbo. Če se bo noč čarovnic razvijala v to smer in ne zgolj v zabavo pred spominom na mrtve, bodo od tega še lahko koristili.

v tej številki

Darka Zvonar Predan

Ledena gora, ledena Irma
in - Titanic? 4

Jasmina Habjanič

Kozmusova vrhitev 6

Boris Jaušovec

Je multikulti res fuč? 7

Matija Stepišnik

Borut Trubar in Primož Pahor 8

Gabrijel Toplak

Kakšna bo zima? 10

Glorija Lorenzi

Kaj imam? - "Najhujše!" 14

Jure Stojan

Nastja Mulej 16

Učenje razmišljanja

Mateja Grošelj

Tudi najboljša bolnišnica 22

Je za obroka slaba

Tatjana Vrbnjak

Rešila bilka, ki buči duhove 26

Aljaž Jug

Lobniška potočna lepota 28

Miroslav Bertonec

Diamant namesto krste 34

Zora Kužet

Moški in poslovno oblačenje 58

Asja Matjaž

Rebeka osvaja Balkan 60

Rubrike

Prestizj	38
Tehnopop	40
Znanost	42
Medicina	44
Zdravje	46
Kuhajmo skupaj	48
Vrt	50
Humor	52

Na naslovnici
Kakšno bo vreme?
Foto: Reuters

Naročam 7 dni do pisnega preklica

Ime:

Priimek:

Ulica in hišna številka:

Poštna št. in kraj:

Telefonska številka: Pošta:

E-pošta (za obveščanje o skladnih višinih, vrednostih in vrednostih):

Navedeni podatki so tisti in niso del naše odgovornosti. Če jih ČP Večer, d.d., sprejema skladno z zakonom o varstvu osebnih podatkov.

ČP Večer, d.d., 2504 Maribor, telefon 02/23 53 321, faks 02/23 53 372, e-pošta narocninastavice@vecer.com

Pisan kot življenje **7dni**

Otroci v vrtcu še imajo množico odgovorov, otroci na višjih stopnjah šolanja pa samo še po enega. Zato bi v šolah potrebovali predmet razmišljanje. Nastja Mulej se je o načinu učenja razmišljanja učila pri svetovni avtoriteti kreativnega razmišljanja, pri dr. Edwardu de Bonu.

Jure Stojan

Učenje razmišljanja v šolah

Nastja Mulej: "Z usmerjenim, osredotočenim razmišljanjem dosežemo veliko boljše rezultate, tako kot športniki, jogisti, porodnice, ko jih učijo dihati situaciji primerno."

- Slovenija je na dobri poti, da bodo v osnovnih šolah že prihodnje šolsko leto ponujali predmet mišljenje. Kako se je vse začelo?

"Začelo se je leta 2002, ko je moj nedavno preminuli direktor in lastnik, guru kreativnosti Dragan Sakan v Atenah na neki konferenci srečal dr. Edwarda de Bona. Kot psiholog je seveda občudoval svetovno avtoriteto kreativnega razmišljanja in učenja razmišljanja, zato ga je nemudoma povabil na naše ekskluzivno kreativno srečanje Ideas Campus. De Bono je privolil, potem pa se je začela borba, da bi res prišel kot prijatelj, torej brezplačno. Štiri mesece sem dnevno uporabljala vsa sredstva komunikacije, da sem marca 2003 dočakala klic v pisarno, rekel mi je, da nas bo obiskal. Vrnil se je leta 2005 in postali smo pravi prijatelji. Na njegov predlog je mene in kasneje še 5 srbskih kolegov izobrazil za izvajanje delavnic 'Šest klubov razmišljanja' in 'Lateralno razmišljanje'. Med poletnimi počitnicami, leta 2005 in 2006, sem obe njegovi istoimenski knjigi tudi prevedla v slovenščino in uredila. Leta 2007 ter

2009 pa sem bila na porodniškem dopustu in ta premor od službe sem izkoristila za širjenje poznavanja tehnike. Z delavnicami, mediji, mreženjem. Januarja 2010 me je de Bono precej nepričakovano obiskal v Ljubljani in organiziral sem srečanje z njegovimi 'oboževalci'. Še bolj nepričakovano se je pojavilo 500 ljudi. Takrat je prvič omenil učenje razmišljanja v šolah (CoRT) in takoj sem pograbila. Zda sem potrebovali 'samo' še učitelja. Julija, na dopustu pri de Bonu v Franciji, se je zgodila tudi ta odločitev. In septembra je teden dni preživel v Sloveniji. V Mariboru je tri kolege in mene štiri dni izobraževal o tem, kako posredovati njegove tehnike razmišljanja v šolah."

Razmišljanje ni samoumevno

- Zakaj potrebujejo otroci poseben predmet o mišljenju? Doslej je namreč veljalo, da je mišljenje nekaj, kar učenci osvojijo spotoma, pri učenju drugih predmetov.

"Če dovolite, najprej bi vas tako popotavila, da bi govorili o razmišljanju, ne o mišljenju. Sled-

nje je po mojem razumevanju rezultat razmišljanja. De Bono pa nas uči namernega, zavestnega usmerjanja svojih misli, torej ne mišljenje kot prepričanje, ampak razmišljanje kot nekaj, kar sprožiš in prekineš sam. Sicer pa nisem najbolj prepričana, da učenci razmišljanje osvojijo pri učenju drugih predmetov. Razmišljanje pač smatramo za samoumevno, za nekaj, kar se dogaja samo po sebi, tako kot dihanje. Ne zavedamo pa se, da z usmerjenim, osredotočenim razmišljanjem dosežemo veliko boljše rezultate, tako kot športniki, jogisti, porodnice ... ko jih učijo dihati situaciji primerno. Kot pravi sir Ken Robinson, so šole večinoma še vedno postavljene kot v časih industrijske revolucije, ko se je šolski sistem za vse državljane pravzaprav začel, torej kot tovarne. Takrat so morali ljudi izobraziti samo toliko, da so razumeli osnovna navodila za delo pri tekočem traku. In še danes je marsikje podobno, se vam ne zdi? Kot tekoči trak je zvonček za začetek in konec 'šihata', so ločeni oddelki, posebni predmeti, uči se v skupinah, v katerih imajo učenci skupno

samo eno lastnost - starost kot leto izdelave? In bolj ko so izobraženi, bolj ko so informirani, dlje časa ko poslušajo, da obstaja samo en odgovor, vse bolj izgubijo sposobnost divergentnega in kreativnega razmišljanja. Procesa, s katerim iščemo izvirne ideje, ki so koristne, ko vidimo mnogo različnih odgovorov in mnogo načinov, kako lahko interpretiramo vprašanje."

- Ste lahko bolj konkretni? Česa točno se bodo otroci pri tem predmetu naučili?

Predvsem se naučijo osredotočiti neposredno na različne vidike razmišljanja in kristalizirati te vidike v jasno določene koncepte in orodja, ki jih lahko namensko uporabljajo. Ko smo se z de Bonom učili v Mariboru, se mi je utrnila naslednja primerjava. Kot je nekdo sestavil botanični sistem, da vemo, katero rastlino uporabljati za katero bolezen ali hrano, tako je de Bono sistematiziral vse naše misli, da vemo, kateri miselni postopek uporabiti v kateri situaciji. Nekatere lekcije se bolj ukvarjajo z učenjem razmišljanja na zaznavni strani, kjer širimo pozornost, druge z učenjem razmišljanja na lateral-

ni strani, kjer iščemo nove, dodatne ideje. Še bolj konkretno pri nekaterih se bodo otroci in mladina naučili, da pri razmišljanju ne izhajajo samo iz sebe in iz neke zastavljene dogme, ampak je od njihove zaznave in zaznave vseh vpletenih odvisno, kako vidijo posamezno situacijo. Pri učenju lateralnega razmišljanja pa gre za generiranje čim večjega števila alternativnih možnosti in priložnosti."

Vaditi in samoumevno uporabljati

- Kakšna pa je de Bonova metoda učenja mišljenja?

"Običajen izobraževalni sistem se nagiba k prepričanju, da je najprej treba zadevo razumeti, nato pa vaditi. Tukaj je zadeva morda celo obratna. Ne gre za to, da učenci načelno razumejo orodja ali da samo vedo, da obstajajo, gre za to, da jih vadijo in prej ali slej začnejo samoumevno uporabljati. Ne spodbujamo jih, da razmišljajo boljše, več, izven običajnega, ampak jim damo orodja, kako to početi. Kratke lekcije, šestdeset jih je v celoti, da to tudi zares delajo. Da vadijo, kot vadimo vožnjo s kolesom. Na začetku se zdi nemogoče, potem pa z vajo speljemo. To bo verjetno na začetku težko

tudi za učitelje. Kajti pri poznavanju tehnike bodo seveda v prednosti pred svojimi učenci, pri rezultatih pa ne vedno. Zato se mislim na začetku opreti na tiste pedagoške delavce, ki so že obiskovali moje oziroma de Bonove delavnice in jim je tovrsten pristop blizu."

- V čem pa se ta metoda razlikuje

“ Z zaznavnim razmišljanjem učenci ne vidijo več samo sebe, poznajo več kot le en odgovor, z lateralnim razmišljanjem spoznajo, da obstaja vedno več možnosti, s spodbujanjem razmišljanja pa pridobijo tudi samozavest in večje zaupanje vase.”

od receptov, ki jih ponujajo različni "new age" mistiki, hipiji, morda celo samozvani preroki?

"V resnici ne vem, kakšni so recepti omenjenih, vem pa, da je bolj koristno zadevo preučiti z vseh vidikov, kot pa takoj preiti k odločitvi, ki jo kasneje obžalujemo, ker smo prezrli nekatere dejavnike. Bolj koristno je biti pri razmišljanju obrnjen naprej kot nazaj. 'Naprej' pomeni oblikovati rešitve, generirati alternative, iskati možnosti, upoštevati vse vidike in vse zorne kote, razmišljati bolj osredotočeno, poiskati, zakaj je nekaj koristno, pozitivno, dobro, slabosti

pa upoštevati samo kot odskočno desko za iskanje novih idej. Razmišljanje za 'nazaj', kar je prevladujoč zahodnjaški način razmišljanja, pomeni analizirati, iskati krivca, kritizirati, argumentirati, kategorizirati, izhajati izključno iz lastnega zornega kota."

- Zakaj je treba učiti misliti že

otroke, ni to prežgodaj? Kako lahko vem, da to učencem ne bo preprečilo, da razvijejo svojo kreativnost, njim lastne vzorce ustvarjanja?

"Že omenjeni sir Ken Robinson navaja rezultate, kako se z leti šolanja pri otrocih oziroma pri mladini zmanjša sposobnost divergentnega razmišljanja. Otroci v vrtcu še imajo množico odgovorov, otroci na višjih stopnjah šolanja pa samo še po enega. Enako opaža tudi psihologinja in pedagoginja Bojana Tancer, kolegica, ki je obiskala obe moji delavnici in še tretjo na de Bonovi rodnici Malti. Tancerjeva

za svojo doktorsko nalogo pravkar pripravlja raziskavo o slovenskih otrocih, kjer bo uporabila de Bonove metode za šole, CoRT. Rezultate bomo poznali čez leto ali dve. Rezultati iz tujine navajajo, da se po učenju razmišljanja dvignejo ocene tudi pri vseh drugih predmetih za trideset do sto odstotkov, zmanjša pa se tudi

število konfliktov med učenci. Z zaznavnim razmišljanjem ne vidijo več samo sebe, poznajo več kot le en odgovor, z lateralnim razmišljanjem spoznajo, da obstaja vedno več možnosti, s spodbujanjem razmišljanja pa pridobijo tudi samozavest in večje zaupanje vase."

- Kako pa bo predmet prilagojen otrokom? V čem se bo razlikoval od delavnic, ki jih podjetja imajo za svoje vodilne kadre?

"Zadeva je v resnici različna. CoRT sestavlja šestkrat deset lekcij, prilagojenih za 60 ur poučevanja in vaj, ki so deloma za področje perceptivnega in deloma za področje lateralnega razmišljanja, velik poudarek pa je na samem procesu in treningu razmišljanja. Pri podjetjih smo bolj osredotočeni samo na en cilj. Pri tehniki 'Šest klobukov razmišljanja' na bolj sistematične in krajše sestanke, večjo učinkovitost in ustvarjalnost razmišljanja, izboljšano sodelovalnost med udeleženci z izogibanjem konfliktom. Podoben je tehniki CoRT 1. Pri tehniki lateralnega razmišljanja se osredotočamo na učenje nekaterih orodij tega razmišljanja, torej orodij, ki nam pomagajo, kadar želimo in moramo razmišljati zunaj ustaljenega načina in moramo generirati kar se da veliko alternativnih idej in konceptov. Podoben je tehniki CoRT 4. CoRT 2, 3, 5 in 6 pa so prilagojeni poučevanju in delu v šolskem sistemu."*

Kreativno razmišljanje je proces, pri katerem iščemo izvirne ideje, ki so koristne, kjer vidimo mnogo različnih odgovorov in mnogo načinov, kako lahko interpretiramo vprašanje.